

SpiNeT

Postbus 48, 6590 AA Gennepe
secretariaat-cssp@missie-geest.nl
www.missie-geest.nl
IBAN NL72RABO0116166444
BIC RABONL2U

SPIRITIJS NEDERLANDS TIJDSCHRIFT

Jaargang 77 no. 4

juli-augustus 2022

Nieuws vanuit de gemeenschap van Gennepe

Na een coronaperiode van ruim twee jaar is het normale leven, van bezoeken, vergaderingen en bijeenkomsten, hier in huis weer langzaam op gang gekomen.

Het begon met de familiedag van onze overleden medebroeders op zaterdag 23 april. Na de viering in de parochiekerk van Gemert brachten we een bezoek aan ons kerkhof op het kasteel. Er was met ongeveer 100 aanwezigen toch wel een bewijs dat er behoefte is aan zo'n dag.

Ook werd er weer een bijeenkomst gehouden van onze medestanders met de gemeenschap van Gennepe op 1 mei, die begon met een viering in de kapel.

Marielle, die over was uit Tanzania, hield de overweging met als basis de tekst van het lied: ***Blijf niet staren op wat vroeger was . Sta niet stil bij het verleden.***

Wij ouderen zijn natuurlijk hiertoe wel sterk geneigd. Het was fijn om na zoveel tijd de medestanders weer eens te ontmoeten.

Op 7 mei organiseerden we ook een familiedag voor de medebroeders hier in huis en daar was aardig wat belangstelling voor. Het was fijn familieleden weer te zien en onder het genot van een hapje en drankje gezellig samen te zijn. Het was een geslaagde dag.

Op zondag 8 mei ging onze oudste medebroeder, 98 jaar, Harrie van Otterdijk van ons heen. Van hem konden we weer op gepaste wijze afscheid nemen in een viering in de parochiekerk van Gemert.

De tweede Pinksterdag vierden we dit jaar weer onze Spiritijdendag. Er waren veel buitenlandse medebroeders aanwezig en dat werd als heel aangenaam ervaren.

In mei kwam ook Tom Willems vanuit Trinidad-Tobago voor enkele weken op verlof en dat gebeurt bijna niet meer in deze tijd. Hij is 10 juni weer vertrokken.

Op 18 en 19 mei kwamen enkele journalisten van het NTR TV programma 'Andere Tijden'

interviews houden en opnamen maken. Ze wilden registreren hoe wij hier samen leven en hoe belangrijk het is dat buitenlandse medebroeders nu onze taken proberen over te nemen. De definitieve TV uitzending zal zijn in september 2022. De tijd en dag wordt alsnog aangegeven.

In de coronatijd was deelname aan onze vieringen op zondag niet toegestaan, maar onze vroegere vaste bezoekers zijn nu weer terug. In de recreatiezaal tijdens de koffie-uurtjes is bezoek ook weer mogelijk.

Onze retraite en de daarop aansluitende Jubilarissen dag werden deze keer ook weer gevierd. Ook de jubilarissen van de twee jaar, dat er geen vieringen waren, werden op deze dag herdacht. De medebroeders Clement Amoako en Jules Malonga gingen voor in de viering. Zoals gewoonlijk werd ook de dag afgesloten met een goed diner van het cateringbedrijf uit Ottersum.

Een kwestie die ons bezighoudt hier in huis is het toenemen van de leeftijden en het afnemen van de fysieke krachten, maar toch proberen we actief te blijven. We houden regelmatig huisraadvergaderingen en communiteitsgesprekken. We hebben een Bijbelgroep en een

Klimaatgroepje die zich de 'Klimaattafel' noemt.

De broodmaaltijden 's morgens en 's avonds organiseren we zelf, evenals de afwas en het tafeldekken. We hebben veel geraniums in huis maar daar zitten we nog niet achter, want vele huiselijke taken worden nog door ons zelf gedaan.

Natuurlijk zijn wij grote dank verschuldigd aan Gerry Aben en Maria Bardoel die bezorgd zijn voor onze gezondheid, en ook niet te vergeten een geweldig team verpleegsters die thuiszorg verlenen aan onze medebroeders. Ons huis en onze kamers zien er altijd schoon en glimmend uit dankzij de geweldige inzet van de interieurverzorgsters die iedere dag hier zijn. Marian, onze secretaris en Suzan verantwoordelijk voor de administratie staan ons ook steeds bij met raad en daad.

We zijn ook tevreden met het werk van Harrie en Inas die onze middag maaltijden verzorgen. Zo zijn er heel wat mensen die ons op allerlei manieren bijstaan en ons leven aangenaam maken.

Ook is er weer een mogelijkheid regelmatig een uitstapje te maken met de rolstoelbus die ons wordt aangeboden. Er worden programma's voorgelegd waarop men kan inschrijven. In de bus is plaats voor ongeveer 8 personen.

Tot slot, een appel aan onze medebroeders, leeftijdgenoten die nog alleen elders wonen, want ondertussen hebben we enkele leegstaande kamers hier in huis. Dus wat let u, om zich bij ons aan te sluiten? Graag tot een volgende keer.

Bert van Tol CSSp

Spinet digitaal ontvangen?

Stuur een mail naar: PB-secretariaat@missie-geest.nl

Google maps van de ziel

Op de eerste dag dat ik voor mijn taalexamens naar Eindhoven moest, besloot ik om mijn bestemming te vinden met behulp van Google-Maps. Ik was op tijd op het station dus typte ik het adres in, nadat ik uit de bus was gestapt. Uiteindelijk heb ik meer dan een uur rondgelopen om de exacte plaats te vinden. Toen duidelijk was dat ik mijn examen zou missen omwille van de tijd, besloot ik om voorbijgangers de weg te vragen. De eerste drie mensen konden me niet echt helpen. Ik zweette van de spanning. Toen iemand mijn spanning zag en vroeg waar ik naar op zoek was, bleek dat ik tien meter van de locatie verwijderd was! Ik was tijdens mijn zoektocht al meer dan vijf keer om het gebouw gelopen! Ik bedankte hem en haastte mij naar binnen. Nog net op tijd.

Toen ik ging zitten en mezelf probeerde te kalmeren voor het examen, lachte ik van binnen en vroeg ik me af wat er had kunnen gebeuren als ik alleen vertrouwd had op Google-Maps. Technologie is prachtig. Ik vraag me vaak af hoe ik zou kunnen rondrijden zonder de hulp van een navigatiesysteem. In steden een hectische, zo niet onmogelijke taak. Toch kunnen we niet zonder mensen. We moeten het vertrouwen en de bereidheid behouden om elkaar te helpen, om met elkaar te praten. We hebben het medeleven en begrip nodig dat ons gevoelig maakt voor de onuitgesproken behoeften van de anderen. Ik heb met belangstelling gezien hoe mensen dieren probeerden te redden, ook gevaarlijke dieren zoals slangen. Het is interessant om te zien dat zelfs dieren de taal van medeleven en vriendelijkheid begrijpen. Mijn Google-Maps deed alles goed om me te leiden waar ik heen ging, maar het miste het vermogen om mijn frustraties te zien, totdat er iemand kwam om mij te helpen met de Google-Maps van mijn ziel, die mijn verwarring liet zien.

De Google-Maps van onze ziel kan worden ontwikkeld, geactiveerd of uitgeschakeld. We zouden ongevoelig kunnen worden voor de realiteit van de wereld om ons heen. We zouden de werkelijkheid kunnen beperken tot getallen en cijfers. Dan komt dat wat bedoeld is om onze menselijkheid te helpen en te verrijken, uiteindelijk in de plaats van onze menselijkheid. De Google-Maps van onze ziel omvat medeleven, gevoeligheid, verdraagzaamheid, nederigheid, begrip, vriendelijkheid, enz. We hebben ze nodig om door bepaalde situaties te kunnen navigeren, we hebben ze nodig om de werkelijkheid beter en vollediger te kunnen lezen, verstaan en begrijpen. Terwijl we genieten van onze mooie digitale Google-Maps, moeten we de Google-Maps van onze ziel niet deleten, voor het geval dat...

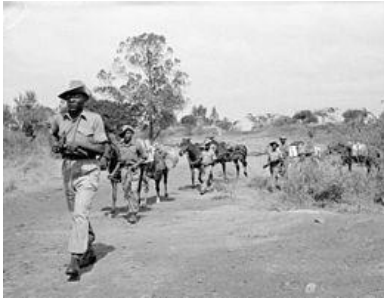
Pastor Callistus Offor, Martinusparochie Cuijk

=====

Michael Witte en het nationalisme in Kenia (2^e deel)

Een onverwachtse brief van de aartsbisschop

De koloniale regering probeerde de Mau Mau opstand te bestrijden op twee fronten. Enerzijds voerde zij een militaire strijd tegen de opstandelingen met al de middelen die zij tot haar beschikking had. Anderzijds lanceerde zij een ideologisch tegenoffensief tegen de Mau Mau. Een van de onderdelen hiervan was het oprichten van detentiekampen over het hele

land. Hierin werden Mau Mau strijders en zij die sympathiseerden met hun doelstelling opgesloten. In deze centra moesten zij vrijwillig of met behulp van martelingen hun misdaden opbiechten. Dit werd beschouwd als het vertrekpunt van een rehabilitatieproces om van deze mensen eerlijke, ijverige en gehoorzame burgers te maken die overtuigd waren van de culturele superioriteit van het westen en van de goede bedoelingen van de koloniale regering. In

feite kwam dit rehabilitatieproces neer op een brainwashing die ertoe leidde dat de gedetineerden de Europese versie van de gebeurtenissen als een fenomeen van diabolische regressie moesten overnemen. De regering deed een beroep op zowel zending en missie om bij dit rehabilitatieproces te helpen. De missiekerk had zich altijd buiten de politiek gehouden, maar tijdens de Mau Mau opstand sloot ze zich bij de koloniale regering aan om de Mau Mau te bestrijden die zij zag als een gemeenschappelijke vijand.¹ In het kader van het rehabilitatieproces van de gedetineerden verzocht de regering de aartsbisschop van Nairobi J. McCarthy CSSp een missionaris te benoemen als onderwijsfunctionaris in het detentiekamp van Athi River. De prelaat zocht naarstig naar een geschikte kandidaat onder zijn missionarissen voor deze positie.²

Zonder enige consultatie vooraf benoemde Mgr. McCarthy in augustus 1953 Witte voor deze taak. In zijn benoemingsbrief schreef hij onder andere: "De regering heeft er bij mij op aangedrongen hun een man te geven om mee te werken bij het ten uitvoer brengen van hun rehabilitatieprogramma onder de Kikuyu. De man moet een ervaren missionaris zijn, enthousiast, toegewijd, en invloedrijk met een sterke persoonlijkheid. Het is eveneens wenselijk dat hij een onderwijsdeskundige is met aanleg voor ambachten etc. Bovendien is de regering zover gegaan dat zij suggereerde dat pater Witte aan deze vereisten voldoet en heeft gevraagd om jouw diensten. De taak is zeer belangrijk en ik geloof dat jij er een zeer goede uitvoering aan zult geven. We moeten ze een man geven, en een goede man, daarom vraag ik je dit offer te brengen. Het is ook een offer voor mij om je te moeten vragen Taveta te verlaten waar je zo hard gewerkt en zulk een stichting gegeven hebt. (...) Een oude vriend en bewonderaar van je, kolonel A. La Fontaine staat aan de leiding van het kamp in Athi River. Hij zal je informeren over de richtlijnen die gevolgd moeten worden bij de vorming van deze mannen. Er zijn enkele honderden van ze. Ik weet niet hoeveel ervan katholiek zijn maar ik hoop als je klaar bent met ze, dat velen, zo niet allen, katholiek zullen zijn."³

Ofschoon hij volledig aan deze profielschets voldeed die als het ware op zijn lijf geschreven was, stuurde Witte per omgaande post een brief terug naar de aartsbisschop met zijn persoonlijke visie over de voor- en nadelen van deze benoeming. Het enige voordeel voor hem zou zijn gezondheid zijn om voor enige tijd zonder de problemen te zitten die de school met zich meebracht. Het economisch argument tegen de benoeming scheen te zijn dat één man de rehabilitatievacature kan vullen, terwijl twee of drie vereist zijn als Taveta vacant werd. Bovendien scheen over het hoofd gezien te worden in de voorgestelde kandidaat het eerste vereiste dat ten zeerste nodig was: kennis van het Kikuyu.⁴ Hoe het ook zij, Witte aanvaardde deze benoeming en begon met het inpakken van zijn persoonlijke spullen en afscheid te nemen.⁵ Toch had hij zijn twijfels of hij echt wel de meest geschikte persoon was

¹ De Jong, *Missie en politiek in Oostelijk Afrika*, 67-69.

² T. Colleton, *Yes, I 'd do it again*, Toronto 1990, 64-65.

³ Arch. CSSp N, Journal of Taveta, 20.8.1953, brief van de aartsbisschop, 18.8.1953.

⁴ Arch. CSSp N, Journal of Taveta, 21.8.1953.

⁵ ENK, dossier M. Witte, Dagboek M. Witte, 20.8.1953.

voor deze functie. In een brief aan de toenmalige provinciaal van de Nederlandse spiritijnen H. Strick CSSp, schreef hij: “Maar of ik er werkelijk succes mee zou hebben, hangt natuurlijk af van ‘intangible’ qualities.”⁶

Of de aartsbisschop door de bedenkingen van Witte over deze benoeming, speciaal zijn argumenten met betrekking tot de personele bezetting van de missie van Taveta en zijn onkunde van het Kikuyu, overtuigd was geraakt, is niet duidelijk. Maar al gauw antwoordde de aartsbisschop hem: “Beste pater Witte, ik heb je twee brieven ontvangen, de ene over je nieuwe voorgestelde benoeming voor Athi River. Ik ben nu andere afspraken aan het maken – daarom kun je in Taveta blijven.” “Bofkont,” noteerde Witte hierbij in het journaal van Taveta, “die hier anders overgenomen zou moeten hebben!”⁷ Hij was blij dat Ted Colleton CSSp in zijn plaats benoemd werd, “een brave ler.”⁸

Een bezoek aan de missies in het Mau Mau gebied en het detentiekamp van Athi River

Eind september 1954 bracht Piet van der Ploeg CSSp, redacteur van het Spiritijnse missieperiodiek *Africa Christo* een bezoek aan Witte. In kranten en tijdschriften werd veel gerapporteerd over de Mau Mau opstand. Ook de missieperiodieken van enkele missionaire instituten brachten reportages over de Mau Mau omdat zij paters, broeders of zusters hadden die in Kenia werkten. Maar over het algemeen waren de reportages van deze missionaire tijdschriften verslagen en persberichten die overgenomen waren van andere, veelal buitenlandse tijdschriften en persagentschappen. Ze hadden geen eigen verslaggevers in Kenia. *Africa Christo* was hier geen uitzondering op. Maar bij een bezoek aan de Nederlandse en Amerikaanse Spiritijnen in Tanzania van de redacteur van *Africa Christo* kon zonder veel moeite nog een kort verblijf in Kenia toegevoegd worden om een paar reportages uit de eerste hand te maken over de Mau Mau.

Op weg van Moshi in Tanzania naar Nairobi passeerden Witte en Van der Ploeg de Lukenya gevangenis dichtbij Athi River waar lichte Mau Mau gevallen opgesloten zaten. Juist de avond tevoren was zij overvallen door een groep van 20 Mau Mau strijders onder leiding van Mohammed Mathu. Zo’n 296 Mau Mau gedetineerden werden bevrijd, een bewaker gedood en een andere gewond, maar het wapendepot werd niet gevonden. Deze geslaagde overval was een groot propaganda succes voor de Mau Mau.⁹

Tegen de avond kwamen ze in Nairobi aan. De stad had toen zo’n 170.000 inwoners en had het aanzien van een metropool. “De ondraaglijke spanningen waarin hier geleefd wordt,”

KATHIRI THOMAS: THE MAU MAU FIGHTERS, NAIROBI.

voelden ze aan den lijve aan. “Blanke en zwarte soldaten – Kings African Rifles – met geweren voor zich trekken lorrie na lorrie door de stad. Vlugges jeeps met officieren glippen door het drukke verkeer. Politie-radio-wagens bestrijken de hele stad. Draai 999 en ze zijn bij u aan de deur. (...) In de lucht gonzen de patrouillerende vliegtuigen. Alle bewegingen van de Mau-Mau-vijand worden gevolgd tot in de wouden van de 5700 meter

hoge hellingen van de berg Kenya en de Witte Hooglanden. Alle publieke gebouwen in de stad hebben sedert de staat van beleg officiële wachten.(...) Naar schatting 50.000 Mau-Mau’s houden zich schuil in de bossen en wouden tot ... de klaroen schalt en zij zullen moeten

⁶ ENK, dossier M. Witte, M. Witte aan H. Strick, Taveta 19.9.1953.

⁷ Arch. CSSp N, Journal of Taveta, 28.8.1953, brief van de aartsbisschop, 25.8.1953.

⁸ ENK, dossier M. Witte, M. Witte aan H. Strick, Taveta 19.9.1953; zie verder: Colleton, *Yes, I’d do it again*, 65.

⁹ Van der Ploeg, “Naar de Witte Hooglanden van Kenya,” 20; D. Anderson, *Histories of the Hanged. Britain’s dirty war in Kenya and the end of the Empire*, London 2005, 213.

uitrukken om, hun eed getrouw, iedere blanke te vermoorden. Kenya is inderdaad in de branding.”¹⁰

Witte en Van der Ploeg bezochten verschillende missieposten in Kikuyu land. Zo gingen ze in het aartsbisdom Nairobi aan bij Kalimoni, Mangu, de school en de koffieplantage van de witte zusters daar dichtbij in de buurt, en Thika. In het bisdom Nyeri brachten ze een bezoek aan de hoofdstatie van de Consolata paters, drie mijl buiten die stad, en verder de missies van Karatina, Sagana, en Fort Hall (het tegenwoordige Muranga). Op hun reis zagen ze met eigen ogen dat Kikuyu land veranderd was in een oorlogsgebied. Overal was er druk militair verkeer; de missies werden bewaakt door Afrikaanse wachtposten die nauwkeurig autonummer, namen en het doel van de reis en tijdstip noteerden. Onderweg kwamen ze “versterkte posten” tegen “omgeven door prikkeldraad en grachten met Spaanse ruiters, de wachttorens hoog erboven uit, terwijl de machine geweren gereed stonden.”¹¹ De missieposten hadden een “concentratiekampachtig” aanzien.¹² Het waren “echte vestingen omgeven door veel prikkeldraad en diepe grachten (...) met duizenden Spaanse ruiters van puntige bamboe.”¹³ Sommige Afrikanen onderweg groetten hen met het opheffen van hun hand, anderen keken nors en verbeterden voor zich uit. Opvallend weinig mannen waren er onder hen. Meestal waren het vrouwen die met een draagband op het voorhoofd zware lasten torsten als lastdieren. De witte zusters waren blij eens een paar Nederlandse paters te zien met wie ze in hun moedertaal konden praten. “In stilte bewonderden wij deze ongekende heldhaftige vrouwen die niet aarzelden haar opvoedingswerk in deze moeilijke omstandigheden door te zetten.”¹⁴

In Nyeri tijdens het tafelgebed voor een feestelijke dis ter gelegenheid van de installatie van Mgr. Cavallero als diocesaan bisschop door Mgr. James Knox, de Apostolisch Delegraat voor Engels sprekend Afrika, werd de stilte doorbroken “door het ronken van de vliegtuigen en het

inslaan van de bommen op het oerwoud langs de sneeuwlijn van de Mount Kenya.”¹⁵ Nyeri was een uitvalbasis voor de militaire operaties tegen de Mau Mau. Overal zag je legerplaatsen met gevechtswagens, vrachtwagens en jeeps. Opvallend veel homeguards waren aanwezig, de Kikuyu militie, en de Kings African Rifles, de zwarte troepen die in het Engelse leger waren opgenomen. De paters en zusters die de twee Spiritijnen spraken

op de door hen bezochte missies uitten hun bezorgdheid uit over de toestand van het land, maar waren vastbesloten om op hun post te blijven, de bedreigingen van de Mau Mau te trotseren en de kerk hecht te planten in Kikuyu land. Op deze manier wilden zij de slogan van de Mau Mau: er is geen onderscheid tussen de blanke en de missionaris, weerleggen.¹⁶

Op de terugweg naar zijn missiepost in Taveta bracht Witte een bezoek aan het detentiekamp van Athi River waar hij als een grote gunst mocht rondkijken. Dit kamp was gereserveerd voor de leiders en organisatoren van de Mau Mau opstand. Colleton was daar al een tijd in functie als onderwijsdeskundige en had er geen pastorale taak. De officiële aalmoezenier van het kamp was een anglicaanse pastor. Maar Colleton had zijn eigen manier gevonden om toch als katholiek priester iets te betekenen voor de geïnterneerden. Hij droeg van begin af aan zijn witte toog en werd door hen aangesproken als eerwaarde. “Terwijl ik de mis celebreerde in de

¹⁰ Van der Ploeg, “Naar de Witte Hooglanden van Kenya,” 20, 17.

¹¹ P. van der Ploeg, “Op rondreis door het terreurgebied van de Mau-Mau,” AC 51 (1955) nr. 6, 18-19.

¹² Van der Ploeg, “Op rondreis door het terreurgebied van de Mau-Mau,” 20.

¹³ ENK, dossier M. Witte, M. Witte aan Mrs. F. Beck, Taveta 4.10.1954.

¹⁴ Van der Ploeg, “Op rondreis door het terreurgebied van de Mau-Mau,” 20.

¹⁵ Van der Ploeg, “Op rondreis door het terreurgebied van de Mau-Mau,” 21.

¹⁶ Van der Ploeg, “Op rondreis door het terreurgebied van de Mau-Mau,” 21.

kapel elke zondag en de katholieken toestemming hadden om deze bij te wonen, was er geen sprake van om enig evangelisatiewerk te doen buiten de diensten. Ik besloot dat het beste ding dat ik kon doen was een goed onderwijsdeskundige te zijn en te hopen dat het feit dat ik een katholiek priester ben zijn vruchten zou afwerpen. Ik denk dat het werkte.”¹⁷ Van de 1100 kampbewoners waren er 300 katholiek. In het begin verscheurden de gevangenen de catechismussen en kerkboeken voor zijn ogen en kreeg hij er slechts vijf in de kerk, maar in 1954 was dat aantal gestegen tot honderd.

Witte was altijd benieuwd gebleven naar het werk dat hij zou hebben moeten doen en kreeg nu de kans om te zien en te ervaren hoe de situatie in het kamp was. Vanuit zijn visie op de Mau Mau opstand ging hij er trots op dat geen enkele van zijn oud-leerlingen van de Kabaa-Mangu High School zich in dit kamp bevond, dit in tegenstelling met de oud-studenten van de protestantse Alliance High School. “Een paar duizend sullen, onverschillige Kikuyu’s, zou ik ontmoeten voor wie alle Europeanen lucht waren. Er was een protestants pastoor en er waren 25 highschool-leerlingen onder de gedetineerden, maar geen enkele oud-leerling van mij. Toen zij mij zagen rondzwaaien, herkenden enkele gevangenen me en gaven het woord door, zodat ik aldaar in een dichte kring van Mau-Mau’s stond, die n.b. voor twee volle uren naar me luisterden, terwijl ik daarna nog een massa vragen beantwoordde. Toen ik wegging, klaptten ze in de handen.”¹⁸ Treffend tekende Van der Ploeg bij dit verslag van het bezoek van Witte aan het kamp aan dat deze “de charme en de warmte (bezit) om de zwarten voor zich te winnen. (...) Alles wat hij zegt is doorkruid met ’n onweerstaanbare en lachwekkende humor. Dit vooral maakt de zwarten gek op hem.”¹⁹

De oud-leerlingen van Witte

Witte was directeur van het scholencomplex in Kabaa van 1925-1934. Ofschoon Kabaa gelegen is in het gebied van de Kamba op ongeveer 40 mijl van Thika dat in Kikuyu land ligt, was er een groot aantal Kikuyu onder de leerlingen. De High School van Kabaa werd in 1940 overgeplaatst naar Mangu in Kikuyu land omdat zij daar gemakkelijker toegankelijk was. Het doel van de oprichting van de High School was voor Witte het kweken van een katholieke Afrikaanse elite. De betekenis van een katholieke elite moet in dit verband verstaan worden in

termen van katholiek leiderschap en hogere sociaaleconomische posities, maar niet in de zin van politiek leiderschap. De Spiritijnen in Kenia waren wars van politiek.²⁰ Het onderwijspakket in Kabaa bestond niet alleen uit het leren van de gebruikelijke schoolvakken, maar had ook een grote religieuze component. Voor Witte was immers het doel van elke school die hij oprichtte de uitbreiding van het Rijk Gods. “Elke school die Witte oprichtte en leidde was helemaal doordrongen van zijn missionair-spirituele vurigheid en hij was in staat zijn eigen religieuze inspiratie met zoveel enthousiasme over te dragen dat zijn studenten bekeerd werden tot gedreven en vurige christenen.”²¹

In de loop der jaren bezetten de oud-studenten van Kabaa “eervolle en verantwoordelijke posten allerwegen in scholen en hospitalen, op stations en postkantoren, bij het gevangeniswezen, bij de politie [en] bij het departement van landbouw.”²² Bij zijn 25-jarig priesterfeest in 1946 bood een vijftigtal oud-studenten van Kabaa Witte een diner aan in

¹⁷ Colleton, *Yes, I 'd do it again*, 68.

¹⁸ Van der Ploeg, “Naar de Witte Hooglanden van Kenya,” 20.

¹⁹ Van der Ploeg, “Naar de Witte Hooglanden van Kenya,” 20.

²⁰ De Jong, *Father Michael Witte of Kabaa*, 201-202.

²¹ De Jong, *Father Michael Witte of Kabaa*, 208.

²² M. Witte, “Een nieuwe lente en een nieuw geluid,” *BHG* 36 (1940) 31.

Nairobi waar ook de opperrechter van Kenia en de District Commissioner van de hoofdstad, sinds lange jaren twee bevriende katholieke regeringsfunctionarissen van hem, aanzaten. Deze oud-studenten behoorden volgens Witte tot de zwarte elite van de hoofdstad. Een van hen was lid van de gemeenteraad van Nairobi en uitgever/eigenaar van de belangrijkste Afrikaanse krant.²³ Met deze verwijzing doelde hij op Francis Khamisi, die in 1939 tot redacteur was benoemd van het wekelijkse Swahiliblad *Baraza*, maar of hij ook eigenaar was van het blad betwijfel ik ten zeerste.²⁴

Witte was zeer trots op wat zijn oud-studenten in de maatschappij bereikt hadden. De visie die hij had met de oprichting van de High School was werkelijkheid geworden. Maar als een geëigend missionaris was hij er nog trotser op dat zij vurige katholieken waren en daar ook blijk van gaven in hun dagelijks leven. In zijn perceptie van katholiek-zijn paste absoluut niet het idee van in opstand komen tegen het gevestigde gezag. Dat was volgens hem het volgen van “de standaard der wanorde.”²⁵ Vanuit deze overtuiging was het voor hem dan ook bijna vanzelfsprekend dat “niet één van m’n oud-leerlingen in prison is, noch onder de 1000 gehangenen (vanaf het begin der Emergency) noch onder de actieve MM’s [Mau Mau’s]. Wel 25 Prot. ex Alliance High Schoolers (...) maar geen ex Mangu High Schoolers, althans niet van mijn tijd.”²⁶

In de Mau Mau opstand vielen slachtoffers onder de oud-studenten van Kabaa.²⁷ Van slechts één is het lot bekend. Lucas Kibe was de eerste student van Kabaa High School die gestudeerd had op Makerere College in Uganda. Hij werd gedood vanwege het hooghouden van de “Kabaa geest en principes.”²⁸

Op de rondreis door het Mau Mau gebied met Piet van der Ploeg bezocht Witte een van zijn oud-studenten in Thika, Joseph Ngori. Deze was tolk bij het gerechtshof in die stad. “Hij maakte de indruk van ’n hoog beschaafd en intelligent man te zijn.”²⁹ Ngori beheerste het Engels, het Swahili en het Kikuyu in die mate dat hij een directe en feilloze weergave kon geven in deze drie talen. Witte was trots op zijn oud-student en de vriendschapsbanden waren altijd blijven bestaan. Hij had zijn woning in Mangu uit veiligheidsoverwegingen moeten verlaten en was naar Thika verhuisd. Om op alle eventualiteiten voorbereid te zijn had hij een revolver gekregen van de Engelsen. Hij was zoals van de oud-leerlingen van Witte in Kabaa te verwachten was vanwege hun door en door katholieke opvoeding een loyalist van de koloniale regering uit christelijke overwegingen. “Hij verfoeide de Mau Mau terreur.”³⁰

Zijn broer Gregori Gechau was het tegenbeeld van Joseph. Hij was ook een oud-student van Witte in Kabaa. Ofschoon hij voor zijn examen geslaagd was, voelde hij niets voor doorstuderen. Hij was zeer praktisch aangelegd en had gouden handen. Wat zijn ogen zagen, konden zijn handen. Als de auto van Kabaa het niet meer deed en de broeder hem niet meer aan de praat kon krijgen, deed Witte een beroep op Gregori. Meestal kreeg hij hem weer aan de gang. Na school beproefde Gregori zijn geluk in de handel. Hij werd een succesvol

²³ ENK, dossier M. Witte, M. Witte aan H. Strick, Nyeri 2.9.1946.

²⁴ A. de Jong, “Grossier in missiepersoneel.” *Missiehistorische essays en lezingen over Afrika en Nederland*, Nijmegen 2019, 100.

²⁵ M. Witte, “Missionering onder de Mau-Mau,” *AC* 49 (1953) nr. 3, 20.

²⁶ ENK, dossier M. Witte, M. Witte aan H. Strick, Taveta 16.10.1954.

²⁷ “Pater Witte nog steeds ‘Texelaar’ vertelde over zijn werk in Afrika,” *TC* 22.12.1954.

²⁸ J.N.B. Osogo, *The history of the Kabaa-Mangu High School and the contribution of the Holy Ghost Fathers upon education in Kenya*, Master of Arts thesis University of East Africa 1970, 131, voetnoot 1.

²⁹ Van der Ploeg, “Op rondreis door het terreurgebied van de Mau-Mau,” 20.

³⁰ Van der Ploeg, “Op rondreis door het terreurgebied van de Mau-Mau,” 20. Zie ook voor Joseph Ngori, De Jong, *Father Michael Witte of Kabaa*, 116, 128.

zakenman met een florerend expeditiebedrijf. De zaken gingen zo goed dat hij zich een mooi huis van steen kon laten bouwen in Mangu. Daar hield hij ook wat kippen. Op zekere dag merkte hij dat er kippen gestolen werden. Hij betraptte een paar jongens op heterdaad, sleurde ze mee naar het balkon van zijn huis en wierp ze naar beneden te pletter. Hij werd veroordeeld tot de doodstraf. Maar Gregori nam twee Europese advocaten in de hand en ging in hoger beroep. Twaalf jaar sleepten ze er voor hem uit. In de gevangenis is hij waarschijnlijk in contact gekomen met de radicale ideeën van de aanhangers van de Kenya African Union. Tijdens de Mau Mau opstand werd hij opgepakt en gevangen gezet in een detentiekamp vanwege Mau Mau sympathieën.³¹

De duiding van de Mau Mau opstand

Hier en daar zijn in het voorafgaande al indicaties te vinden hoe Witte over de Mau Mau opstand dacht. Maar deze kwestie wil ik nu expliciet aan de orde stellen. Hoe zag Witte de Mau Mau opstand in het kader van de Keniaanse politieke en culturele bewustwording? Op welke aspecten van de rebellie legde hij de nadruk? Volgens de zienswijze van Witte moet de verklaring van deze rebellie gezocht worden op antropologisch, sociaaleconomisch, en godsdienstig vlak.

De meest pregnante duiding van de rebellie ligt op het vlak van de contra-acculturatie. De Mau Mau was “een geheim genootschap”³² dat “een diabolische poging doet om Afrika te doen terugkeren naar duisternis.”³³ Het is tegen de “witte civilisatie”³⁴. Hiermee wordt verondersteld dat “de oude mythe van primitief geluk van de wilden (...) sterk de voorkeur geniet boven de westerse civilisatie en zelfs christendom.” Maar ervaring onder verschillende wilde en primitieve stammen leert dat er niet veel primitief geluk is. Veeleer gaat men er gebukt onder de vrees voor zeer machtige tovenaars, grote gifmengers en moordenaars.³⁵ De

aanhangers van de Mau Mau “haten de blanke en hun eed behelst: ‘Snij iedere blanke, als je daartoe de gelegenheid hebt of krijgt, de nek af.’”³⁶ De Mau Mau moet eigenlijk gezien worden “als de prijs die de beschaving daar te betalen heeft wegens haar te grote haast, ja de vooruitgang is feitelijk veel te snel gegaan.” De Europeanen hebben er twintig eeuwen overgedaan om het huidige peil van de beschaving te bereiken. De

Afrikanen willen dat niveau hals over kop bereiken. Dan is het onvermijdelijk om brokken te maken. Je laat de Afrikanen “profiteren van de nieuwe wetten, die wel goed passen in de beschaafde wereld, doch totaal geen invloed kunnen hebben daar, waar het heidendom nog welig tiert. (...) Is het dus een wonder, dat de Mau-Mau zoveel aanhang heeft gekregen?”³⁷ “Buitenstanders, die in troebel water denken te vissen” willen hiervan profiteren. “De lucht is opgeklaard toen een blanke communist – nog wel uit het ministerie van onderwijspersoneel – naar huis is gestuurd en een zwarte aanvoerder [Jomo Kenyatta] die een 3-jarige cursus in Moscou had meegemaakt, achter slot en grendel is opgeborgen.”³⁸

³¹ Van der Ploeg, “Op rondreis door het terreurgebied van de Mau-Mau,” 20.; A. Loogman, “Het drama van de Mau-Mau,” AC 50 (1954) nr. 1, 11-12.

³² “Pater Witte is weer met verlof op Texel,” TC 4.12.1954.

³³ ENK, dossier M. Witte, M. Witte aan Miss G.D. Skapik, Taveta 4.2.1954.

³⁴ ENK, dossier M. Witte, M. Witte aan Miss M. Clark, Taveta 19.1.1954.

³⁵ ENK, dossier M. Witte, M. Witte aan Miss H.C. Dougherty, Arusha 22.12.1955.

³⁶ “Pater Witte nog steeds ‘Texelaar’ vertelde van zijn werk in Afrika,” TC 22.12.1954.

³⁷ “Pater Witte nog steeds ‘Texelaar’ vertelde van zijn werk in Afrika,” TC 22.12.1954.

³⁸ “Pater Witte wèl in Kenya, maar gelukkig niet temidden van de Mau-Mau,” TC 24.12.1952.

Daarnaast kan ook het landvraagstuk aangewezen worden als een conflictueuze kwestie. Witten hadden zich gevestigd in de vruchtbare gebieden die oorspronkelijk toebehoorden aan de Afrikanen. Maar na hongersnood, sprinkhanenplagen en veeziektes waren zij vertrokken. De witten maakten van de ontstane wildernis weer prachtige plantages die veel geld opleverden. Maar toen eisten de vroegere eigenaren de landerijen weer op. De witten wilden er geen afstand van doen. Het gebied waar het om ging maakte slechts een gering percentage uit van het grote areaal aan vruchtbaar land.³⁹

Vervolgens heeft de wanorde op het religieuze vlak ook bijgedragen tot de crisis. Veel van de Mau Mau aanhangers hingen protestantse sektes aan die geïmporteerd waren uit Amerika of richtten zelf een kerkgenootschap op. Deze sekten en onafhankelijke kerkgenootschappen brachten grote verwarring teweeg.⁴⁰ Vaak werden zij daarbij aangetrokken door Oudtestamentische teksten die hun gruweldaden rechtvaardigden.⁴¹ Dit in tegenstelling tot de katholieke missies. Dat waren “eilandjes van orde” die aangevallen werden. “Iedere missie heeft nu haar brigade van trouwe christenen klaar met hun ‘panga’ [machete] om hun missie te verdedigen als het nodig is.”⁴² “Maar heel weinigen, en dat strekt ons tot grote eer, verlieten onze gelederen. (...) Een paar die zich eerst hadden aangesloten bij de Mau-Mau keren terug.”⁴³

Enkele slotopmerkingen

Naast zijn eerste periode van twaalf jaar was Witte weer van 1941-1954 missionair werkzaam in Kenia. Van deze jaren leefde hij van 1941-1947 onder de Kikuyu en de Meru, een stam die nauw verwant is aan de Kikuyu. Hij leefde en werkte altijd in nauw contact met de mensen voor wie en met wie hij werkte. Witte had zijn ogen en oren open. Hij wist dat het op het sociaaleconomisch en politiek vlak aan het gisten was bij deze twee volken. Maar hij was op een bepaalde manier blind voor sommige aspecten van de onrust die er gaande was en die uitmondde in de Mau Mau opstand. Hij zag onder de wreedheden van de opstandelingen niet het authentieke nationalistische verlangen naar zelfbeschikking en onafhankelijkheid. Volgens zijn opvatting was het moment daarvoor nog niet aangebroken en moest het uitgesteld worden totdat de Afrikanen er klaar voor waren. Kenianen moesten nog volwassen worden op allerlei terreinen maar vooral in politiek opzicht. Daar hadden ze nog geen kaas van gegeten. De Mau Mau opstand werd door Witte niet politiek geduid, maar antropologisch, sociaal-economisch en religieus. Hij zag niet dat de Mau Mau opstand voortkwam uit breed gedragen nationaal-politieke aspiraties naar onafhankelijkheid. Voor hem was de opstand een regressie naar een toestand van duisternis, barbarisme en heidendom voordat westerse beschaving met onderwijs en christendom zich in Kenia hadden gevestigd. Het communisme haalde hij er ook nog bij omdat het verderfelijke en het antichristelijke karakter van de opstand te benadrukken. Het was een tunnelvisie die wijd verbreid was onder missionarissen en kolonisten en versterkt werd door de publieke media. Oplossingen werden dan ook aanvankelijk gezocht op sociaaleconomisch vlak, maar niet op politiek vlak. Zodra het inzicht doorbrak dat het een politiek probleem was, klaarde de lucht op en werd de weg geopend naar een echte oplossing, nl. constitutionele hervorming die het perspectief op onafhankelijkheid binnen handbereik bracht.

³⁹ “Pater Witte nog steeds ‘Texelaar’ vertelde van zijn werk in Afrika,” *TC* 22.12.1954.

⁴⁰ Witte, “Missionering onder de Mau-Mau,” 20; “Pater Witte wèl in Kenya, maar gelukkig niet temidden van de Mau-Mau,” *TC* 24.12.1952.

⁴¹ M. Witte, “Bijbelvertaling in Oost-Afrika,” *AC* 54 (1958) nr.6., 10.

⁴² “Pater Witte wèl in Kenya, maar gelukkig niet temidden van de Mau-Mau,” *TC* 24.12.1952.

⁴³ Witte, “Missionering onder de Mau-Mau,” 20,

De opvattingen van Witte op kerkelijk gebied staan in groot contrast tot die op politiek vlak. Het is alsof hij deze twee opvattingen gecompartmenteerd heeft en er geen communicatie of wederzijdse bevruchting plaats vond. Op kerkelijk gebied was hij een pionier van de emancipatie van de Afrikanen. Twee maal heeft hij een broedercongregatie opgericht, de eerste keer in 1927 mislukte het,⁴⁴ maar de tweede keer in 1945 was het een succes.⁴⁵ Deze congregatie bestaat nu nog. Daarbij bleef het niet. Hij richtte ook een kleinseminarie op in 1930 en een begin van een grootseminarie in 1933 waaruit de eerste Afrikaanse priester van het vicariaat Zanzibar is voortgekomen.⁴⁶

Vervolgens moet ook niet vergeten worden zijn baanbrekend werk op onderwijskundig gebied. Hij richtte de eerste katholieke High School van Kenia op in 1930.⁴⁷ Daarnaast achtte hij het wenselijk om te gaan denken aan de stichting van een katholieke High School voor meisjes en ook de noodzaak van de oprichting van een katholieke universiteit.⁴⁸

Witte was zeer vooruitstrevend op kerkelijk en educatief gebied, maar op het politieke vlak had hij als het ware een blokkade om buiten de bestaande denkkaders te treden. Hij bleef met zijn opvattingen over de nationalistische politiek en de Mau Mau opstand binnen het frame van de visie van de koloniale regering op deze twee nauw met elkaar verbonden uitingen van het Keniaanse politieke bewustwordingsproces. Zijn filosofische en theologische opleiding zijn hier waarschijnlijk debet aan waarin het koloniaal gebeuren als een God gegeven realiteit werd aanvaard. Bovendien zullen zijn vriendschappelijke banden met koloniale ambtenaren ook van invloed zijn geweest.

Albert de Jong CSSp

Overleden

21 maart	Mevrouw Ietje van Gool-Govers in de leeftijd van 86 jaar, zus van de †paters Henk en Piet Govers
26 maart	Mevrouw Bernie van de Wal-Govers in de leeftijd van 97 jaar, zus van †paters Henk en Piet Govers
7 april	In Blaricum overleed mevrouw P.J.C. Anink-van der Lubbe, zus van †pater Ko van der Lubbe

⁴⁴ De Jong, *Father Michael Witte of Kabaa*, 125.

⁴⁵ De Jong, *Father Michael Witte of Kabaa*, 179.

⁴⁶ De Jong, *Father Michael Witte of Kabaa*, 128-130.

⁴⁷ De Jong, *Father Michael Witte of Kabaa*, 130.

⁴⁸ De Jong, *Father Michael Witte of Kabaa*, 202.

Klimaattafel “Toon”

Op 24 mei 2015 verscheen, als een grote verrassing, de Encycliek Laudato si. “Over de zorg voor ons gemeenschappelijk huis”. Dat gebeurde op de vooravond van de grote internationale klimaatconferentie in Parijs. In die encycliek deed Paus Franciscus iets als een “geloofsuitspraak”: de zorg voor ons gemeenschappelijk huis is geen hobby voor klimaatactivisten of voor specialisten: het behoort tot de kern van onze christelijke roeping. De mens is niet als heer boven de schepping verheven. Hij is er een onderdeel van, samen met al het geschapene. Maar wel met een eigen opdracht en verantwoordelijkheid. Bij de “bekering” die steeds van ons wordt gevraagd hoort ook een “ecologische” bekering. Wat dat betekent, en wat dat van ons vraagt, en hoe wezenlijk dat is voor onze inzet voor “gerechtigheid en vrede”, dat legt Paus Franciscus ons uit in deze encycliek.

Kort daarop, als een illustratie daarvan, volgde in 2020 de “Amazonie Synode” in Rome. In het Amazone gebied, dat zich uitstrekt over 7 verschillende landen, wonen miljoenen mensen. Machteloos zijn ze getuigen en slachtoffers van de verwoesting van hun leefmilieu en van hun eigen vervolging. Die massale aanslag wordt gerechtvaardigd door de ijzeren wetten van een bepaald soort vooruitgang en het primaat van de wereldmarkt. Die synode, jarenlang voorbereid, had plaats in Rome, dat tot zijn verbazing de kleurrijke manifestatie meemaakte van een vergeten en als minderwaardig geachte cultuur van miljoenen mensen. De conclusies daarvan werden door Franciscus samengevat in het document “Querida Amazonia”, Geliefd Amazonia.

In onze gemeenschap van Gennep telden we veel confraters die in Brazilië hadden gewerkt. Twee daarvan waren Toon Gruijters en Toon Janssen. Beiden hadden 50 jaar in Brazilië gewerkt: Toon Gruijters eerst vele jaren in de vorming van jonge leden, daarna vele jaren in Tefé, Amazonië en Toon Janssen 50 jaar in het bisdom Tefé. Ze hebben ons hier in Gennep uitgelegd wat Paus Franciscus met zijn Encycliek wilde zeggen, en zij waren onze gidsen om

ons bewust te maken van waar het in die Synode om ging en hoezeer die een verrijking was voor de wereldkerk en wat de deelnemers ons wilden vertellen en voorleven.

Eerst gebeurde dat in onze bijbelgroep. Maar al gauw is daar een nieuw initiatief uit voortgekomen: een “klimaattafel”, die we naar onze confrater Toon Gruijters hebben vernoemd, Klimaattafel “Toon”. Die was toen juist overleden.

“Klimaattafel” is een woord dat in die tijd is ontstaan. Eerst in de politiek, als benaming van commissies van de regering of van sociale bewegingen die zich met de klimaat problematiek bezig hielden. Ook de bisschoppen vormden samen met de koepel van de religieuzen: de KNR een soort “klimaattafel”: voor de studie van en de activiteiten rond Laudato Si. Daar is onze klimaattafel “Toon” een bescheiden vorm van. Heel centraal staat die “Ecologische Bekering” waar heel hoofdstuk 4, 5 en 6 van de encycliek over gaan.

Zo ontstond dus hier in Gennep die Klimaattafel “Toon”. Paul Cuypers nam de leiding daarvan en ik sloot me bij hem aan. Piet Gruijters, de broer van Toon, voegde zich ook bij ons. Iedere week kwam hij trouw op de fiets vanuit Aarle Rixtel naar onze bijeenkomsten. Met zijn grote kennis van de klimaat problematiek en zijn liefde voor de natuur (enthousiast vogelspotter) heeft hij onze klimaattafel gered toen Paul Corona kreeg en tijdelijk geen leiding meer kon geven aan onze groep. Hij komt nog steeds trouw iedere week op de fiets hierheen. Mede door alle maatregelen rond “corona” was het helaas nog niet mogelijk om Afrikaanse confraters bij onze groep te krijgen. We werken er hard aan.

Wat heeft de klimaattafel zoal gedaan?

We zijn begonnen met samen, bladzijde voor bladzijde, “Laudato Si” te gaan lezen en te evalueren hoe we in eigen kring die “ecologische bekering” in praktijk konden brengen. Ook probeerden we helder te krijgen wat die encycliek kon betekenen voor de inhoud van “missie in Nederland” die het provinciaal kapittel als prioriteit beschouwde. Onze klimaattafel is zelfs nog even op het kapittel uitgenodigd om zich daar te presenteren.

Vervolgens hebben we samen het boek “Groene theologie” van de protestantse theologe Trees van Montfoort besproken. Zij beschrijft daarin hoe in de protestantse en katholieke traditie naar de plaats van de mens in de schepping wordt gekeken en hoe daar in de praktijk mee om is gegaan.

Daarna hebben we ons verdiept in de “Green Deal”: de door de Europese Gemeenschap ontworpen planning om tijdig de verhitting van de aarde naar beneden bij te stellen.

Als die verhitting 2/5 graden Celsius blijft is de toekomst van onze planeet in acuut gevaar. Wat betekent dat voor ons, ook voor ons hier in Gennep, voor ons dagelijks leven: stijl van leven, mobiliteit, besparingen hier in huis (elektrisch licht, verkwisting van voedsel, etc.) En tenslotte hebben we steeds het nieuws bijgehouden over de gevolgen van de opwarming van de aarde in klimatologische rampscenario's of door verkeerde beslissingen door de grote

multinationale bedrijven.

Daarbij ontdekten we dat de armen daar steeds de grootste prijs voor betalen, hoewel ze er het minst aan bijdragen. Een heel nieuw perspectief van “missie” doemt dan op. En een waar we in de congregatie wereldwijd niet voldoende oog voor hebben. We merkten dat zoveel landen waar we zelf als missionarissen hebben gewerkt daar het slachtoffer van zijn geworden. Landen waar nu de vitale krachten van de congregatie zich manifesteren. Verwoestijning, alarmerende vervuiling van het Victoriameer, langzame verdroging van het Tchadmeer, lange perioden van droogte, sprinkhanenplagen, ontbossing, roofbouw op grondstoffen, vaak met inzet van kinderarbeid, het grote schandaal van oliewinning door Shell in Zuid Nigeria met dramatische gevolgen voor het Ogonivolk, en de lijst is onvolledig. Moeten we daar als spiritijnen, ook daar ter plaatse, niet meer aandacht aan geven, er zelfs een missionaire prioriteit aan geven? Veel van de Afrikaanse medebroeders die nu hier ter plaatse de toekomst van de spiritijnse missie in Nederland mogelijk maken, en die nu al de leidende functies in onze provincie vervullen, zouden we zo graag bij onze “klimaattafel Toon” willen

betrekken. Pater Cyril Inam is in onze provincie de verantwoordelijke voor het aandachtsveld “Gerechtigheid, Vrede en Heelheid van de Schepping”. Graag willen we daar als klimaat Tafel onze bijdrage aan geven. Zouden die klimaat vraagstukken ook in onze provincie niet een missionaire prioriteit moeten worden?

Frans Timmermans CSSp

Hand in hand met de Oekraïners

De hoop op een betere toekomst ligt in de handen van mensen van goede wil.

God opent herten, geneest wonden en geeft kansen voor een nieuwe start. God is zelf onze hoop, de hoop voor een nieuwe wereld. Met gewijde liefde proberen wij de lasten van anderen te dragen, om nooit iemand langs de weg te laten liggen. Het is niet zomaar iemand. Elke mens is een broer, een zus, als we maar God “Onze Vader” mogen noemen. Zo, kan niemand die op de grond gevallen is, worden beschouwd als last. Zoals eens

in Japan tijdens de oorlog, kunnen we zeggen: “ - Hij is geen last, hij is mijn broer!” “Zij is geen last, zij is mijn zus!”.

De uitdrukking “oost west thuis best” klopt niet altijd, want sommige mensen hebben geen opties om te kiezen, de enige weg om hun leven te sparen is hun eigen land te verlaten, een nieuw thuis te vinden buiten het oorlogsgebied. Zo is het ook met de Oekraïners die in onze streken zijn geland.

We proberen een licht te zijn in hun donkere dagen, onze warmte te schenken in de koude zomertijd. De gemeente Gemert-Bakel is een goed voorbeeld daarvan, de parochie heilige Willibrordus, is een mooi voorbeeld daarvan. Niet alleen met woorden of gebeden, maar ook met daden.

Op 9 april zijn er rond 126 mensen naar Handel gekomen om de Oekraïners te steunen. Dat was een indrukwekkende licht processie. Op die onvergetelijk avond hebben we voor Oekraïne gebeden, voor vrede in Oekraïne gebeden. Wat ik bijzonder vond, was de aanwezigheid van de vluchtelingen Oekraïners vanuit Aarle-Rixtel (zusters van het kostbaar bloed), Milheeze, Elsendorp en Gemert. Met onze brandende kaarsjes, met gebeden in het Nederlands, Oekraïens en Engels, en met de gezangen hebben wij laten blijken dat samen zijn mensen sterk maakt, de liefde kent geen grenzen, met een klein gebaar kunnen we de wereld veranderen.

Onze Oekraïense vluchtelingen hebben niet alleen behoefte aan de materiële spullen, ze hebben ook warmte nodig. We delen met hen niet alleen wat we hebben, maar ook wat we zijn, onze aandacht, onze tijd. De liefde doet wonderen!

Pater Cândido, CSSp

Wie zal de stenen in ons leven weg halen?

Op Paasmorgen deed zich het volgende voor. Er werd ontdekt, dat de steen bij het graf was weggerold. Deze bekende gebeurtenis op Paasmorgen is ook van toepassing in het leven van mensen. Er lijken zoveel stenen te zijn die de opening van kansen blokkeren.

Er zijn stenen die weggerold en weggehaald moeten worden, stenen die ons geluk in het leven verhinderen. We krijgen ook geen enkele verklaring van wat er precies gebeurd is bij het graf van Jezus, maar van belang is, dat de steen weggerold is. Door wie? Wij weten het niet. Wie had de steen bij het graf weggerold en wie kan voor ons en voor de mensen de stenen weggrollen? Welke stenen kunnen we hier noemen? Fysieke, morele, economische maar ook psychologische stenen. Wat ligt er in ons hart als een steen? Is het: angst, boosheid, vrees, verdriet, jaloezie, moedeloosheid, hopeloosheid, onzekerheid voor de toekomst.

Deze moeten weggehaald worden. Wat meer kunnen we noemen? Het kunnen zijn: ziekte, verbittering, een schuld, innerlijke eenzaamheid, gewoon eenzaamheid, geestelijke armoede, verlatenheid en andere moeilijkheden. Als we zulke stenen dragen in ons leven, hebben we geen moed meer, we twijfelen en zijn vol van angst. Dan vragen we ons af: wie kan voor ons de steen weggrollen? Dit vragen we ons af, dit vragen mensen zich af, mensen van wie het leven meer een last is dan vreugde en blijdschap, mensen die twijfelen meer dan hopen in het leven, mensen die geen toekomst in hun leven hebben. Wie zal de steen weggrollen?

Maria moest opkijken en de steen was niet daar. Dat is onze hoop, dat is ook de hoop voor de mensen die het moeilijk hebben in het leven. Noem maar onderdrukten, weeskinderen, vluchtelingen, zieken, eenzamen, rouwenden, bejaarden, weduwen, weduwnaars, gestresten.

Dit gebeurde met Pasen. Misschien kan dat iedere dag gebeuren met mensen die lijden onder allerlei kwalen. Het was het begin van nieuwe hoop, nieuw licht, nieuwe mogelijkheden. Een mogelijkheid om te kunnen herademem, en dat kan ons ook overkomen. Misschien komt deze kans in het leven van mensen niet zo meteen, misschien worden onze gebeden en pogingen niet onmiddellijk verhoord. Soms gaan onze plannen niet zoals we willen. Soms wordt onze hoop op zijn kop gezet. Wat gaan we doen? We gaan niet opgeven. Kijkend naar Maria en de apostelen leren we iets dat ons kan helpen. Ze bleven niet bij het graf staan, ze gingen het graf binnen en meteen kwamen ze uit het graf, met de zekerheid dat Christus niet meer in het graf was. Wij moeten hetzelfde doen. We gaan niet bij het 'graf' van ons leven staan, we moeten bereid zijn om in het graf van ons leven binnen te treden en oplossingen te vinden om eruit te kunnen komen. We zullen moeten proberen om onszelf te overwinnen. Overwinning in het leven begint waar ik fouten kan toegeven en zwakheden kan aanvaarden, het begint waar ik voor mezelf en anderen toegeef dat het goede beter is en sterker dan het kwaad. Dat is een manier om zelf de stenen weg te rollen en weg te halen.

Hoeveel stenen staan er op onze weg, omdat wij onze oude pijn en wonden likken en ze niet willen loslaten? We moeten de doeken laten liggen in het graf. We moeten opstaan uit ons graf. We moeten loslaten dat wat het leven vernietigt. Wie zal de steen weggrollen voor de armen van onze tijd? De onderdrukten, de gevangenen, de weeskinderen, de zieken, daklozen, verlatenen, de eenzamen....Wie?

Urbanus Kioko

Jarigen in juli

2 Marleen Jansen
3 Piet Delisse

5 Jef Litjens
7 Clemens van Kuijk

14 Charles Ajogi
21 Albert de Jong

25 Johan Berndsens

Jarigen in augustus

2 Harrie Tullemans
5 Patrick Beckers

11 Annelies Rooyakkers
14 Gerrit van de Heuvel

14 Cyril Inam
20 Zeger-Jan Kock

Uitstapje naar Baarle-Nassau, 24 juni 2022

Het uitstapje van de gemeente van Gennep met het rolstoelbusje van Norbertus kon op 24 juni wel doorgaan. Het was oorspronkelijk op 20 mei gepland maar kon toen niet doorgaan vanwege het zeer slechte weer. Er was nu ook wel wat regen maar het werd toch een mooie dag, goed georganiseerd en ook Jan Braspenning had zijn uiterste best gedaan om ons goed te ontvangen in zijn parochie.

We begonnen met koffie en gebak bij Brownies & Downies en bezochten daarna het Kaarsenmuseum dat vlak bij de kerk en het eethuisje staat. We hebben de kaarsen door Frits Spies uit pure bijenwas met een ongelooflijk vaardige hand en geduld gemaakt bewonderd. Bovendien hadden we een gids die de nodige uitleg gaf en een bekende van de parochie was.

Daarna liet Jan ons de kerk zien en de pastorie en het bijzonder bijgehouden archief in de pastorie. Hij liet ons daarvan enkele zeer oude archiefstukken met teksten zien. Rond de middag gingen we weer terug naar het restaurant voor een eenvoudige lunch.

We hebben ook de plaats bezocht aan de Grens waar vroeger de broederopleiding was en enige tijd het noviciaat. Dat ligt precies op de grens tussen Nederland en België.

Maar van de stallen en werkplaatsen was niets meer te zien. Er wonen nu mensen van de gemeenschap "Woonpark aan de Grens". Het hoofdgebouw is omgebouwd tot een appartementencomplex met ernaast enkele kleine aanleunwoningen. We mochten even binnen kijken van een

mevrouw die de sleutel had maar niet van de kapel dat nu een schildersatelier is geworden. Dat is alleen op dinsdag open voor publiek. We hebben wel de vijver gezien die vroeger ook zwembad was voor de broeders.

Vandaar vertrokken we via binnenwegen naar een truckersrestaurant in Asten waar de chauffeur Chris voor ons had gereserveerd voor het diner. Het was intussen al wat laat geworden en in Gennep maakten ze zich al ongerust over ons en werden we opgebeld door Jules Habets. We waren toen al vlak bij Gennep. Iedereen vond het een heerlijke dag.

Kees Bruin